

عنوان مقاله:

جایگاه تمثیل در رباب نامه سلطان ولد

محل انتشار:

مجله تحقیقات تمثیلی در زبان و ادب فارسی، دوره 12، شماره 45 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

علی محمد موذنی - استاد، رشته زبان و ادبیات فارسی، عضو هیات علمی، دانشگاه تهران

تمیمی تواندشتی تمیمی تواندشتی - استادیار، رشته زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد

شیوا بیرجندی - دانشجوی دکتری تخصصی، رشته زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خلخال

خلاصه مقاله:

رباب‌نامه، در آسمان ادب و عرفان اسلامی همچون ماه تابان است که نور و تراوش خود را از خورشید مثنوی مولانا وام می‌گیرد و شب‌های تیره نو سفران را روشن می‌کند. سلطان ولد همچون پدر، عشق را فراتر از همه پدیده‌های هستی می‌بیند و آن را همانند رهبری معرفی می‌کند که بر تمامی عناصر هستی از ملک تا ملکوت فرمانروایی دارد. سلطان ولد فرزند مولانا جلال الدین از جمله شخصیت‌هایی بود که اراده کرد تا شعر صوفیه را پس از مولانا به گونه‌ای زنده و پویا پاسداری کند. او ضمن برخورداری از آموزش‌های پدر، از دانش‌های زمان نیز بهره مند شد و به پیروی از آن عارف ارجمند دیوانی همسنگ کلیات شمس تبریزی سرود، سپس به موازات آن، به تقلید از مثنوی معنوی، رباب نامه را با یاری از حضرت باری، برای پیروان پدر و یاران خود به رشته نظم کشید. رباب نامه یک مثنوی تعلیمی است که در روزگار مولانا تناقض و دوگانگی‌های میان مولانا و برخی مریدانش را با زبانی ساده برطرف کرده است. سلطان ولد در انتقال مفاهیم عرفانی و فلسفی همواره از تمثیل استفاده کرده است. تمثیل حاصل ارتباط دوگانه میان مشبه و مشبه به می‌باشد که چون تمثیل معنای درونی داستان است سلطان ولد مراد از ظاهر حکایت را به صورت تمثیلی روایت کرده است. این پژوهش به روش (توصیفی-تحلیلی) و با مراجعه به اسناد و منابع معتبر کتابخانه‌ای به مقوله تمثیل در رباب نامه پرداخته است. همان گونه که مولانا با تفسیری سمبولیک نی را به عنوان عاشق دور از معشوق معرفی می‌کند. سلطان ولد توضیح می‌دهد که رباب، ساز محبوب مولانا می‌باشد و البته نوایش دل سوخته‌تر و جانگذارتر از ناله نی است. در نی یک ناله بیش نیست اما در رباب، ناله‌های بسیار از یارانی به گوش می‌رسد که هریک از وطن و جنس خود جدا گشته‌اند. حاصل پژوهش این که: تمثیل در رباب نامه‌ی سلطان ولد از جایگاهی بلند برخوردار است.

کلمات کلیدی:

مولانا جلال الدین، مثنوی، سلطان ولد، رباب نامه، ادبیات تعلیمی، تمثیل

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1148264>

